

Amsterdam wil zesde
congresstad worden

22

Hamerstraatgebied
in Noord leeft op met
Jumboversmarkt

18

amsterdam

Gehring & Heijdenrijk Lijstenmaker maakte lijst voor onlangs ontdekte Van Gogh

‘Zo’n lijst moet getrouwe kopie zijn’

De Amstelveense lijstenmakerij Gehring & Heijdenrijk maakte de lijst voor het onlangs ontdekte schilderij *Zonsondergang bij Montmajour* van Vincent van Gogh. ‘Dat het om een zeldzame ontdekking ging, wisten we niet.’

MARLOES DE MOOR

Meestal verschuilt de trots zich achter de stille wetenschap dat juist in hun lijst een grote meester mag hangen. Dat ze in bekende musea een heimelijke blik kunnen werpen op de weelderige ornamenten waar ze werken geconcentreerd aan hebben gewerkt om die er zo origineel mogelijk uit te laten zien. Vaak zonder dat de meeste Nederlanders dat wisten. En dat was dit keer niet anders. Het onlangs ontdekte schilderij *Zonsondergang bij Montmajour* van Vincent van Gogh haalde vrijwel alle media.

Sebastiaan Vesterink, lijstenmaker bij Gehring & Heijdenrijk, kon een lach niet onderdrukken toen hij voor de televisie zat en zag dat zijn lijst om die zeldzame ontdekking zat. Hij had geweten dat de lijst bedoeld was voor een Van Gogh, maar niet dat het om zo’n bijzonder exemplaar ging.

Natuurlijk deed hij zijn best op het houten werkstuk, met bladgoud. Niet alleen omdat het voor een Van Gogh

‘Elke lijst moet mooi worden, al is hij maar voor een poster’

was, maar gewoon omdat hij dat altijd doet. “Elke lijst moet mooi worden, al is hij maar voor een poster.”

Eerder die maand was medewerker Frank van Kempen, die de contacten met buitenlandse klanten en alle musea onderhoudt, benaderd door het Van Goghmuseum. Geen bijzonderheid, want Gehring & Heijdenrijk had veertig jaar geleden alle schilderijen in het Van Goghmuseum van een lijst voorzien.

“Ze hadden een nieuwe lijst nodig,” zegt Van Kempen. Hij wist niet dat het om een bijzondere ontdekking ging toen hij twee keer het museum bezocht om over de juiste keuze te overleggen. “Ik zag alleen dat het schilderij niet gesigneerd was, maar ik ken de collectie van Van Gogh niet uit mijn hoofd en dus had ik niet in de gaten dat hier van een nieuw werk sprake was.”

Pas bij de onthulling, 9 september, werd duidelijk dat Gehring & Heij-

Marcel Fleury: ‘Eerst hield ik alleen van boslandschappen. Later snapte ik ook abstracte werken.’

FOTO FEMKE BOERMANS

denrijk een lijst voor *Zonsondergang bij Montmajour* had gemaakt.

Het was niet de eerste keer. “We hebben in 2011 bijvoorbeeld ook de ontdekte *Oude man met baard* van Rembrandt van een lijst voorzien,” zegt bedrijfsleider Marcel Fleury, die zelf zo uit een schilderij over ambachtlieden lijkt te zijn weggelopen: een woeste bos haar en een met krijt bespikkeld voorschoot om zijn brede borst.

Fleury zit 27 jaar in het vak. Daar is hij zo enthousiast over dat hij ook zijn twee broers zo ver kreeg dat ze lijstenmaker bij Gehring & Heijdenrijk werden. Als een chef-kok in een vijfsterrenkeuken laveert hij tussen de werktafels in het atelier. Daar zijn de lijstenmakers aandachtig in de weer met kwastjes, sponsjes, goudmesjes, bruineersteinjes en geheimzinnige pigmentmengsels. Op een vuurtje pruttelt een dampende pan met beenderlijm. “De ornamenten maken we van een *pâte*, een mengsel van lijm, krijt en papier. Die drukken we in een mal en plakken we daarna op de lijst.”

De kunst is een nieuwe lijst eruit te laten zien alsof hij oud is. Fleury laat zien hoe hij de binnenhoekjes wat viezer maakt, kleine kerfjes in de lijst aanbrengt, prikkjes geeft om houtworm te suggereren, zoutzuur gebruikt om het goud uit te bijten. Net zolang totdat een getrouwe kopie van het origineel is gemaakt.

Binnenkort zal Gehring & Heijdenrijk een lijst maken voor het portret van Willem I dat in het Rijksmuseum hangt. “Ter gelegenheid van de ope-

‘Ik ken de collectie van Van Gogh niet uit mijn hoofd’

ning hebben we aangeboden die lijst te maken,” vertelt Fleury. “Het wordt een kopie van de originele lijst, die in Paleis Het Loo hangt.”

Als je elke dag met zo veel kunst te maken krijgt, leer je schilderijen steeds beter begrijpen, heeft Fleury ondervonden. “Eerst hield ik alleen van de romantiek, boslandschappen met figuren, maar later snapte ik ook abstracte werken.”

Vesterink is nog steeds vooral een liefhebber van oude meesters. “Onze encadreur, Sander Wiggman, kan één streep op een schilderij al waarderen. Dan denk ik: ik zie toch liever een koekoek.”

Wiggman vindt het een magisch gevoel als hij schilderijen van grootheden zoals Mesdag, Picasso en Rembrandt mag inlijsten, maar dat maakt hem niet extra zenuwachtig. “Een kindertekening of het eerste probeersel van een amateur is voor mij net zo kostbaar.”